

Kristin Hannah

Midden in de winternacht

Joy wil weer in de liefde kunnen geloven, maar
daarvoor moet ze veel overwinnen...

ISBN 978-90-225-7863-6

ISBN 978-94-023-0734-4 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Comfort & Joy*

Vertaling: Harmien Robroch

Omslagontwerp: Johannes Wiebel | punchdesign

Omslagbeeld: © Shutterstock

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2005 Kristin Hannah

Nederlandse uitgave © 2016 Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Benjamin

DEEL 1

‘Het is een gevaarlijke onderneming... om je deur uit te gaan.
Je stapt de Weg op, en als je niet op je benen let, weet je nooit
waar je heen wordt gevoerd.’

– J.R.R. TOLKIEN

1

Kerstborrels staan dit jaar met stip boven aan de lijst van dingen waar ik geen zin in heb. Andere dingen die tijdens de kerstperiode vermeden moeten worden: kerstversieringen, bomen, maretakken (die zeker), kerstfilms over families. En herinneringen.

Vooraf herinneringen. Vorig jaar vierde ik kerstochtend in mijn eigen woonkamer met de twee mensen van wie ik het meest hield. Mijn man Thomas en mijn zusje Stacey.

Wat kan er in een jaar veel veranderen.

Ik sta in mijn keuken en leg voorzichtig geglazuurde kerstkoekjes in tupperwarebakjes tussen laagjes vetvrij papier. Op een strookje tape schrijf ik in zwarte hoofdletters mijn naam: Joy Candellaro. Als ik klaar ben, trek ik een zwarte spijkerbroek en een felgroene twinset aan, klaar voor mijn werk. Op het laatste moment doe ik een paar oorbelletjes in, in de vorm van kerstkransjes. Als ik er feestelijk uitzie, vragen mensen misschien niet continu hoe het met me gaat. Met de lichtroze bakjes wiebelend in mijn hand doe ik de deur op slot en loop ik naar de garage. Als ik om de motorkap heen loop, passeer ik de rij dos-

sierkasten tegen de achterwand. In die metalen laden zitten mijn dromen, met zorg geordend zoals alleen een bibliothecaresse dat kan.

Elk papiertje dat ik ooit heb gelezen over exotische plaatsen en afgelegene bestemmingen heb ik bewaard. Als ik de woorden lees en de foto's bekijk, droom ik van een avontuur.

Maar goed, daar droom ik al tien jaar van, en nu ik bijna drie maanden single ben, en vóór die tijd al acht maanden bij Thom weg was, kun je wel stellen dat ik een dromer en geen doener ben. Sinds mijn scheiding heb ik geen enkele lade opengetrokken, laat staan dat ik er iets in gestopt heb.

Ik loop er behoedzaam langs en stap in mijn verstandige bruine Volvo. Achter me gaat de garagedeur open en ik rijd achteruit over de oprit.

Het is nog vroeg in de ochtend op deze laatste vrijdag voor Kerstmis. De straatlantaarns branden: licht schijnt in flakkerend gele kegelvormen door de schaduwen voor zonsopgang. Als mijn auto aan het eind van de oprit tot stilstand komt, verlichten de koplampen mijn huis. Het ziet er... vaal uit in dit onnatuurlijke licht, onverzorgd. De rozen waar ik zo dol op ben, zijn stakerig en kaal. De bloembakken staan vol dode geraniums.

Een herinnering schiet als een zomerse bliksemschicht door me heen en is ook in een flits weer verdwenen.

*Ik kom uit mijn werk... zie de auto van mijn man op de oprit.
De rozen staan vol in bloei.*

Ik weet nog dat ik dacht dat ik er een boeket van moest plukken.

Binnen gooi ik mijn jas op het esdoornhouten bankje en loop naar boven, roep zijn naam.

Als ik halverwege de trap ben, herken ik de geluiden.

In mijn gedachten en in mijn herinnering schop ik de deur

open. Dat vertel ik mensen later. De waarheid was dat ik amper de kracht had om hem open te duwen.

Daar liggen ze, naakt en bezweet in mijn bed te rollebollen.

Als een sukkel sta ik naar ze te staren. Ik dacht dat hij mijn aanwezigheid wel zou voelen, net zo intens als ik zijn aanwezigheid altijd had gevoeld, dat hij zou opkijken, mij zou zien en... ach, misschien wel een hartaanval zou krijgen of in tranen zou uitbarsten en me om vergeving zou smeken, of me om vergeving zou smeken terwijl hij een hartaanval kreeg.

Dan zie ik haar gezicht en een akelig moment verandert in een afschuwelijk moment. Het is mijn zusje.

Nu staat er een TE KOOP-bord voor mijn huis. Het staat er al maanden, maar wie hou ik voor de gek? Een kapot huwelijk schrikt iedereen af. Het is alsof je een steen in een bladstil meertje gooit; de golven kabbelen maar door. Niemand wil een huis kopen dat alleen maar ongeluk brengt.

Ik trap te hard op het gaspedaal, rijd achteruit de straat op en zet de herinneringen in de achteruitkijkspiegel.

Als ze daar nou eens bleven. Maar in plaats daarvan zijn het net passagiers, ze dringen zich aan me op en nemen zo veel ruimte in beslag dat ik geen lucht krijg.

Niemand weet wat hij nog tegen me moet zeggen en ik kan het de mensen ook niet kwalijk nemen. Ik weet ook niet wat ik wil horen. In de schoolbibliotheek waar ik werk, valt het gefluister altijd stil als ik binnenkom en telkens weer merk ik hoe pijnlijk de daaropvolgende stiltes zijn.

Ik maak het mijn vrienden gemakkelijk – dat probeer ik in elk geval – door te doen alsof er niets aan de hand is. Dat heb ik het afgelopen jaar veel gedaan. Glimlachen en doen alsof. Wat moet ik anders? Mensen hebben geen zin om nog langer te wachten tot ik over mijn scheiding heen ben. Ik weet dat ik mijn oude leventje weer moet oppakken, maar ik krijg het niet voor elkaar.

Ik heb ook niet de moed om een nieuw leven te beginnen, al is dat wat ik eigenlijk al heel lang wil.

Op de hoek ga ik linksaf. Zo vroeg in de morgen is het rustig in de straten van Bakersfield. Tegen de tijd dat ik bij school ben is het even na zevenen. Ik zet de auto op de mij toegewezen parkeerplek, pak mijn koekjes en loop naar binnen.

Van achter de balie kijkt Bertha Collins, de secretaresse, met een glimlach op. 'Hoi, Joy.'

'Hoi, Bertie. Ik heb koekjes bij me voor het faculteitsfeest vanavond.'

Haar blik wordt bezorgd. 'Kom je niet?'

'Dit jaar niet, Bertie. Ik ben niet zo in de stemming.'

Ze kijkt me veelbetekenend aan. Ze is twee keer gescheiden en denkt dat ze het begrijpt, maar dat kan ze niet, niet echt. Bertie heeft drie kinderen, twee ouders en vier zussen. Mijn eigen rekensom gaat anders. 'Pas goed op jezelf, Joy. De eerste Kerstmis na een scheiding kan...'

'Ja. Ik weet het.' Ik dwing een glimlach op mijn gezicht en loop door. Het afgelopen jaar is die techniek me goed van pas gekomen. Doorlopen. Ik ga de gang door en sla bij de lege kantine links af in de richting van mijn plek: de bibliotheek.

Mijn assistente Rayla Goudge is al aan het werk. Ze is een stevige, grijze vrouw die zich kleedt als een zigeunerin en al haar aantekeningen in de vorm van haiku's probeert op te schrijven. Net als ik heeft ze aan de universiteit van Californië in Davis gestudeerd en heeft ze een onderwijsgraad. We werken al bijna vijf jaar samen en hebben van elke minuut genoten. Ik weet dat ze in mei haar master gaat halen en dat ik haar dan kwijt ben omdat ze naar een andere school gaat. Weer een verandering waar ik niet aan wil denken.

'Goeiemorgen, Joy,' zegt ze, als ze opkijkt van een stapel papieren voor haar.

‘Hoi, Ray. Hoe is het met Pauls verkoudheid?’

‘Beter, dank je.’

Ik leg mijn tas achter de balie en begin aan mijn dag. Om te beginnen de computers. Ik loop van de ene naar de andere om ze aan te zetten voor de leerlingen, waarna ik de kranten van de vorige dag vervang door die van vandaag. De daaropvolgende zes uur werken Rayla en ik samen: we controleren het catalogus-systeem, schrijven herinneringen uit voor niet op tijd ingeleverde boeken, nemen nieuwe boeken in het systeem op en zorgen dat alles weer in de kasten komt te staan. Als we geluk hebben, vraagt een leerling ons om hulp, maar in deze internettijd zijn ze steeds beter in staat hun opdrachten voor school thuis te maken. De laatste dag voor de kerstvakantie is het, zoals was te verwachten, doodstil in de bibliotheek.

Dat is ook iets waar ik niet aan probeer te denken: de vakantie. Wat moet ik die tweeënhalve week doen?

De afgelopen jaren keek ik altijd uit naar de vakantie. Het was een van de redenen dat ik schoolbibliothecales wilde worden. Vijftien jaar geleden, toen ik nog studeerde, stelde ik me voor dat ik tijdens mijn vakanties exotische reizen zou maken.

‘Joy, gaat het?’

Ik ga zo op in mijn eigen herinneringen aan ‘vroeger’ dat het even duurt voordat ik beseft dat Rayla tegen me praat. Ik sta midden in de bibliotheek met een beduimelde, beschadigde *Madame Bovary* in mijn handen.

De bel gaat. Het lijkt of de muren trillen door het geluid van deuren die opengaan, kinderen die lachen en voeten die door de gang lopen.

De kerstvakantie is begonnen.

‘Kan ik je een lift naar het feest geven?’ vraagt Rayla, terwijl ze naar me toe komt.

‘Het feest?’ zeg ik vragend, alsof ik er serieus over nadenk.
‘Nee, dank je.’

‘Je gaat niet, hè?’

Daar is Rayla altijd goed in: mijn afweer met een blik doorboren. ‘Nee.’

‘Maar...’

‘Dit jaar niet, Ray.’

Rayla zucht. ‘Wat ga je dan doen vanavond?’

We weten allebei dat de eerste avond van onze vakantie bijzonder is. Vorig jaar gingen Stacey en ik die vrijdagavond uit eten en naar het winkelcentrum, waar ik me druk maakte over het perfecte cadeautje voor Thom.

Dat bleek mijn zusje dus te zijn.

Dat zijn nou net de herinneringen die ik probeer te vermijden, maar ze lijken wel asbest: onzichtbaar en dodelijk. Je hebt een speciale uitrusting nodig om je ertegen te beschermen.

Rayla legt haar hand op mijn arm. ‘Heb je de boom al opgezet?’

Ik schud mijn hoofd.

‘Ik kan je helpen met optuigen.’

‘Nee, dank je. Dat moet ik zelf doen.’

‘Maar gá je dat ook doen?’

Ik kijk in haar vriendelijke grijze ogen en merk dat het me geen moeite kost om te glimlachen. ‘Ja.’

Ze steekt haar arm door de mijne. Samen lopen we door de stille bibliotheek naar de drukke, lawaaierige gangen van de middelbare school. Overal om ons heen lopen kinderen die lachen en praten en elkaar een high five geven.

Op de parkeerplaats loopt Rayla met me mee naar mijn auto. Daar blijft ze staan en kijkt me aan. ‘Ik vind het afschuwelijk om je met de feestdagen alleen te laten. Misschien moeten Paul en ik ons reisje naar Minnesota afzeggen.’

‘Waag het niet. Geniet van je familie. Ik red me wel.’

‘Jij en Stacey...’

‘Niet doen,’ zeg ik scherp, en fluisterend voeg ik eraan toe:
‘Alsjeblieft.’

‘Zij en Thom hebben echt geen toekomst samen, let maar op.
Ze komt nog wel bij zinnen.’

Ik weet niet hoe vaak Rayla me dat al heeft gezegd en hoe vaak ik mezelf dat heb voorgehouden.

‘Ga op reis, ga naar een van die plekken waar je altijd van droomt... Machu Picchu of Londen?’

‘Misschien doe ik dat ook wel,’ zeg ik. Dat zeg ik altijd. We weten allebei hoe het werkelijk zit: ik vind het doodeng om alleen te gaan.

Rayla geeft me een klopje op mijn hand en een zoen op mijn wang. ‘Goed dan. Ik zie je in januari weer, Joy.’

‘Fijne kerst, Rayla.’

‘Jij ook.’

Ik kijk hoe ze naar haar auto loopt en wegrijdt. Dan stap ik zelf in, blijf zitten en staar door de voorruit. Als ik de motor start, gaat de radio aan. Er klinkt een instrumentale versie van ‘Midden in de winternacht’ die me direct doet denken aan betere tijden in voorgaande jaren. Mijn moeder was dol op dit liedje.

Rayla heeft gelijk. Ik moet een begin maken met Kerstmis. Ik kan het niet langer uitstellen. Glimlachen en doen alsof zullen me niet door de feestdagen heen helpen. Het is tijd om aan mijn nieuwe bestaan als single te beginnen.

Het verkeer rond de school staat bumper aan bumper – kinderen schreeuwen door de raampjes naar elkaar – maar als ik bij Almond Street ben, is de weg bijna leeg.

Op Fifth Street sla ik links af en zet de auto neer bij het benzine-station waar Scouting Troep 104 de jaarlijkse boomverkoop houdt.

Het is al laat en ik zie dat de voorraad beperkt is; eerlijk gezegd zit er meer bruin dan groen aan de takken. In dit deel van Californië verpieteren de bomen snel en de beste zijn al weg. Ik heb te lang gewacht.

Ik slenter door het nepbos op de hoek van Fifth en Almond, knik zo nu en dan naar kennissen en vreemden en doe alsof ik de volmaakte boom uitzoek. De waarheid is dat ik mijn best doe om niet al te goed te kijken. Na een tijdje hou ik het niet meer uit. Ik kies de boom links van me, zoek een kind dat me kan helpen en pak mijn portemonnee.

De aardige jonge scout die mijn geld aanneemt, geeft me een bonnetje en een zakdoekje.

Ik sta te janken. Geweldig.

Tegen de tijd dat de boom op mijn auto zit vastgebonden, ben ik een wrak. Ik snif, huil en tril.

Ik ben nog steeds een brok ellende als ik bij de pinautomaat stop, maar goddank is daar niemand die mijn inzinking ziet. Impulsief pin ik tweehonderdvijftig dollar. Als ik die boom moet optuigen, heb ik nieuwe versieringen nodig. Ik kan moeilijk de spullen gebruiken die ik tijdens mijn huwelijk heb verzameld. En ik neem me voor om een waanzinnig cadeau voor mezelf te kopen dat ik op kerstochtend kan uitpakken.

De gedachte om mezelf op iets te trakteren zou me blij moeten maken; het is niet iets wat schoolbibliothecaressen veel doen.

Althans, dat hou ik mezelf voor als ik de straat in rijd.

Madrona Lane is een mooie naam voor een mooie straat in een niet zo mooie buitenwijk van Bakersfield. De ironie dat ik in een straat woon die naar een boom is genoemd die hier niet groeit, is me nooit ontgaan; en als je weet dat de projectontwikkelaars al het groen hebben laten kappen dat het waagde in deze buurt de kop op te steken, wordt het nog ironischer. Toen Thom

en ik het huis voor het eerst zagen, was het vervallen en verwaarloosd, het enige huis in deze doodlopende straat met gras dat gemaaid moest worden en een schutting die een lik verf nodig had. De makelaar had dat allemaal niet bezwaarlijk gevonden maar juist gezien als mogelijkheden voor een jong stel als wij. ‘De vorige eigenaren,’ had ze fluisterend tegen me gezegd, toen ik over een verrot deel van de badkamervloer liep, ‘zijn gescheiden. Zo’n vechtscheiding als in *War of the Roses*.’

Daar hadden we alle drie om gelachen. Helaas bleek het uiteindelijk toch niet zo grappig te zijn.

Als ik bijna thuis ben, zie ik Stacey helemaal alleen op de oprit staan.

Ik trap op de rem.

We staren elkaar door de voorruit aan. Zodra ze me ziet, begint ze te huilen. Het kost me moeite om niet hetzelfde te doen.

Ze komt je vertellen dat het uit is met Thom. Dit is het moment waarop ik heb gewacht, maar nu het zover is, weet ik niet wat ik moet doen. Zonder vergeving is er geen toekomst voor Stacey en mij, maar hoe kan ik mijn zusje vergeven dat ze met mijn man naar bed is geweest?

Voorzichtig zet ik mijn voet weer op het gaspedaal en rijd de oprit op. Ik stap uit.

Stacey staat weggedoken in haar winterjas naar me te kijken. Tranen glinsteren op haar wangen.

Het is voor het eerst dat we elkaar aankijken sinds deze nachtmerrie is begonnen en in plaats van boosheid voel ik een onverwachts verlangen. Tientallen herinneringen aan haar, aan ons, komen in me op, zoals onze onvolprezen gezinsvakantie door de woestijnstaten. Een gruwelijke tocht in een volkswagenbusje, waarbij mijn moeder uit volle borst Helen Reddy-nummers zong en de ene na de andere sigaret rookte.

Langzaam loop ik naar haar toe. Zoals altijd is het alsof ik in

de spiegel kijk. Een Ierse tweeling, zo noemde mijn moeder ons. We schelen nog geen jaar met elkaar en hebben dezelfde roodkoperen krullen, bleke huid met sproetjes en blauwe ogen. Geen wonder dat Thom voor haar viel; ze is de jongere, glimlachende uitvoering van mij.

Ze zet een stap mijn kant op en begint te praten.

Ik ga bij hem weg.

Het duurt een ogenblik voordat tot me doordringt dat ze dat niet zegt. ‘Sorry?’ zeg ik vragend, terwijl ik met een frons een stap naar achteren doe.

‘We kunnen het zo niet laten,’ zegt ze. ‘Niet nu. Het is Kerstmis.’

Ik ben in de war, weet niet wat ik hiermee moet. ‘Ik moet het je vergeven omdat het Kerstmis is?’

‘Ik weet dat je het me niet zult vergeven, maar het was al over tussen jou en Thom...’

‘We hadden problemen...’ Ik weet niet eens hoe ik die zin moet afmaken, wat ik moet zeggen. Niets voelt goed.

Stacey bijt op haar onderlip – vroeger al een teken van zenuwen – en geeft me dan iets van dik wit papier. Ik weet direct wat het is.

Een trouwkaart. De heugelijke gebeurtenis vindt op 6 juni plaats.

Het voelt als een kaakslag. ‘Dat meen je niet. Je moet het uitmaken... niet met hem trouwen.’

Langzaam maakt ze haar jas los. Geheel in kerstsferen draagt ze een roodfluwelen broek en een witte gebreide trui met Rudolph in lovertjes op de voorkant genaaid. ‘Ik ben zwanger,’ zegt ze, terwijl ze haar hand op haar buik legt die platter is dan de mijne.

En daar is het dan eindelijk, na maanden van doen alsof er niets aan de hand is. Dit is het punt waarop ik het niet meer

aankan. Vijf jaar lang heb ik gedroomd van een kind; ik heb Thom gesmeekt om een gezin te beginnen. Hij was er nooit 'aan toe'. Nu weet ik waarom. Het lag aan mij. Hij wilde geen kind met mij.

Ze huilt nu nog harder. 'Het spijt me, Joy. Ik weet hoe graag je een kind wil.'

Ik wil tegen haar schreeuwen, mijn verdriet van me af krijven, haar misschien zelfs slaan, maar ik heb het gevoel dat ik geen lucht krijg. Ik kan door de tranen niets meer zien. En het zijn niet zomaar tranen; ze doen gewoon pijn. Ik kan niet geloven dat ze me dit aandoet. Dat ze ons dit aandoet. Hoe is het mogelijk dat twee meisjes die vroeger twee handen op één buik waren zo zijn geëindigd?

'Ik heb je nooit willen kwetsen...'

Ik kan het niet meer aanhoren. Nog één zo'n klap en ik zak hier op de oprit door mijn knieën, terwijl ik het hele afgelopen jaar elke dag juist zo mijn best heb gedaan om overeind te blijven. Ik draai me om en ren naar mijn auto. Ik hoor dat Stacey mijn naam roept, maar het interesseert me niet. De woorden worden op de een of andere manier uitgerekt tot betekenisloze klanken en lettergrepen. Ik begrijp het allemaal niet meer.

Ik stap in, start de motor en scheur achteruit de lege straat in.

Ik heb geen idee waar ik naartoe ga en het kan me ook niets schelen. Het enige wat ik wil is zo veel mogelijk afstand creëren tussen mezelf en die trouwkaart op de oprit en de baby in de buik van mijn zusje.

Als ik de afrit naar het vliegveld zie, lijkt me dat een volkomen logische afslag. Misschien zelfs een lotsbestemming. Ik parkeer de auto en loop naar de terminal.

Het is een klein vliegveld, maar deze vrijdag is het er druk. Veel mensen willen tijdens de feestdagen afstand creëren tussen het hier en daar van hun leven.

Ik kijk op het vertrekbord.

Hope.

Er gaat een rilling door me heen; het woord lijkt niet in het rijtje thuis te horen, weggestopt tussen heel gewone steden als Spokane en Portland. Ik knipper met mijn ogen en kijk nog eens, voor het geval ik gek aan het worden ben en het me heb ingebeeld.

Hope. Het staat er nog steeds. Dat ligt kennelijk in British Columbia. Canada.

Er staat geen rij voor de balie. Ik loop er langzaam naartoe alsof ik op de een of andere manier wacht tot ik wakker word, maar als ik voor de balie sta, kijkt de vrouw naar me op.

‘Kan ik u helpen?’

‘De vlucht naar Hope... Is er nog plaats?’

Ze fronst haar wenkbrauwen. ‘Het is een chartervlucht. Een ogenblikje.’ Ze kijkt op haar computerscherm. Vingernagels klikken op de toetsen. ‘Er zijn wel stoelen, maar die zijn opgekocht.’ Ze kijkt om zich heen en ziet een dikke man in camouflagekleding. ‘Hem moet u hebben.’

Nu ben ik geen vrouw die gemakkelijk vreemde mannen benadert, zeker niet als ze eruitzien als Burl Ives tijdens een grote jachtpartij, maar dit is niet de tijd om behoedzaam te zijn. Ik ben wanhopig. Eén seconde langer op deze plek en ik ga gillen. Misschien staat Stacey nog wel op de oprit te wachten tot we verder kunnen ‘praten’. Ik duw mijn tas onder mijn arm en loop naar hem toe.

‘Neem me niet kwalijk,’ zeg ik, en ik probeer – tevergeefs – te glimlachen. ‘Ik heb Hope nodig.’

Er glijdt een grijns over zijn gezicht. ‘Die is daar niet echt te vinden. Voor een stadsmeisje, bedoel ik.’

‘Soms is even weg zijn al genoeg.’

‘Dat hoef je mij niet te vertellen. Nou, we hebben nog een

extra stoel, als je wilt. Zullen we zeggen... honderd dollar? Maar ik kan je de terugweg niet garanderen. We zien altijd wel.'

'Precies wat ik zelf altijd doe.' Normaal gesproken zou ik daarom lachen, want dat klopt van geen kant, maar nu voelt het goed. En trouwens, ik weet niet eens of ik wel een terugvlucht nodig heb. Wie weet? Dit is een scheur in het weefsel van mijn gewone leven. Ik hoef er alleen maar doorheen te stappen. En ik heb mijn kerstgeld nog. 'Heb ik een paspoort nodig?'

'Nee, hoor. Alleen je rijbewijs.'

Ik kan hier weg; even een snelle stop met overstap in Seattle, mijn rijbewijs laten zien, door de douane heen en dan ben ik om middernacht in Hope. Het besluit om mijn eigen land te verlaten neem ik sneller dan ik mijn boodschappen bij de plaatselijke supermarkt uitkies.

Ik haal met een zwaai mijn portemonnee tevoorschijn en pak het geld. 'Ik ga mee.'

LEES MEER VAN

De zussen Viann en Isabelle hebben altijd een goede band gehad, ondanks hun verschillen. Isabelle, de jongste en brutaalste van de twee, woont in Parijs, terwijl Viann op het platteland van Frankrijk een rustig bestaan leidt met haar man Antoine en hun dochtertje. Maar dan breekt de Tweede Wereldoorlog uit en Antoine moet meevechten.

Met het voortduren van de oorlog wordt niet alleen de relatie tussen de zussen zwaar op de proef gesteld, maar ook hun moed en hun gevoel voor goed en fout. Kan Viann haar beste vriendin verraden als het leven van haar kind op het spel staat? Moet Isabelle haar familie in gevaar brengen als dat betekent dat ze levens kan redden? Hoe kan je overleven als de wereld om je heen in elkaar stort?

 Verkrijgbaar als
 e-book
& papieren boek